ՅԱՐԿ ՏԱՐԻ · ՇԱԲԱԹ 2/15 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1910 · ԹԻՒ 1570

ՅԵՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
ՊՈՒԼԻՍ, ՊԱՊԸ — ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ
Էպուսսուուտ (Սկիւտար) փողոց թիւ 38

BUREAUX DU JOURNAL HAÏRENIK
Avenue de la Sublime-Porte rue Eboussuoud No. 38
CONSTANTINOPLE

10 ՓԱՐԱ

ՀԱՅՐԵՆԻՔ
ՕՐԱԳԻՐ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ համար	300 թիւ.	75 դրշ.	Մէջիտ
» »	450 »	40 »	»
Գաւառներու	300 »	100 »	»
»	450 »	50 »	»
Օտար երկիրը երկօրեայ	300 »	25 ֆրանք	
» » ամենօրեայ	300 »	30 »	
Ռուսիա	300 »	10 րուբլի	

(Մնւս պայմանները տեսնել 4րդ երեսը)
Թղթակցութեան ուղղուած նամակ կամ պատ. գրութիւն ետ չի դարձուիր։

درعليه باب عالى جاده‌سنده ابوالسعود سوقاغى نومرو ۳۸
«هيرنيك» غزه‌سى اداره‌سنه

10 ՓԱՐԱ

ԿԱ՞Տ ԱՐԴԵՕՔ ՀԱՅ ԱԶԳԻՒՆ ՄԷՋ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԻՄԱՑՈՂՈՒԹԻՒՆ
Sens politique

Բնապատմութեան դասատուէն ուսած ենք ամէնքս ալ որ հինգ զգայարանք ունինք և թէ անոնց ամէն մէկին միջոցով կրնանք ճանաչումը կամ գոյութիւնն ունենալ, զոր օրինակ, աչքով՝ գոյներուն ու ձեւերուն, ականջով՝ ձայներուն, քիթով՝ հոտերուն և այլն, որոնք արձագանգ դանելով ղեղին մէջ կը կազմեն հոն այն կարողութիւնը, զոր փիլիսոփաները իմացողութիւն կը կոչեն։

Եթէ մարդկային արարածները ճանաչելու համար պէտք պիտի չունենայինք այդ հինգ զգայութիւններէն գոնէ ուրիշ մը ունենալ այս հոգածներուն վրայ զգուշ անմասնագէտ ուղղելու և վարելու համար։ Բայց մարդիկ, ըստ յոյն փիլիսոփային, խաղախական կենդանիներ են, որոնք կոչուած են ապրելու հասարակաց, այսինքն քաղաքներու մէջ։ Պէտք է ասկէ հետեւցնել թէ մարդոց համար եթէ կայ ուրիշ աւելի կարեւոր զգայութիւն մը՝ այն ալ քաղաքական զգայութիւնն է, ուրիշ բառով, իմացողութիւնն է, որուն չնորհիւ միայն այդ ազգը կրնայ ստանալ ըմբռնումը և ճանաչումը իր դանուած քաղաքական աշխարհին և իր բռնած քաղաքական կացութեանը։

Ոչ մէկ Հայ տարակուսած պիտի երեւի հայ ազգին առեւտրական իմացողութեան մասին։ Կարծէք թէ ընդունուած բան մըն է որ Հայերը, զոր օրինակ, առեւտուրէ կը հասկնան։ Բայց ո՞վ կայ պատրաստ է պնդելու թէ Հայերն ունին քաղաքական իմացողութիւն ըսուած մտաւորական կարողութիւնը։ Ասիկա նկատի մըն է, որուն վրայ կ'ուզենք յառաջ գերել ըսելիք և քաղաքակրթութեան մը, և այս նպատակով որոշեցինք վինչեւ տաս օսկի ճեպել այն դրագէտին որ պիտի պատրաստէր մեզի համար պատասխանօրէն փաստացի և ապացուցական ուսումնասիրութիւն մը։

* * *

Առանց խորասուզուելու հեռաւոր անցեալի մը աղմուկներուն մէջ, կրնանք, վերջին հարիւր տարուան հայ կեանքին պատմութիւնը վեր առնել և այդ շրջանին մէջ պրպտել թէ ի՞նչ չափով ապացոյցներ տուած են Հայերն իրենց քաղաքական իմացողութեան մասին։

Լորիս Մելիքոֆ, իբր հայ անհատ մը, փայլուն ապացոյց մըն է Հայու մը քաղաք. իմացողութեան։ Ան ղգայեր էր թէ Ռուսիա որ դեղեցելու էր սահմանադրական բերժիմի, և այդ մեծ ձեռնարկ մը ըրաւ, թէպետեւ անյաջող։ Նուազար փաշա ալ քաղաքական իմացողութեան տէր Հայ մըն էր, առաջինին պէս հանրածանօթ։ Բայց այդ երկու Հայերը և կարդ մը ուրիշներ ալ քաղաքական իմացողութիւն մը ցոյց տուին միայն օտարներու դրացիներուն և օտարներու երկրին նկատմամբ։ Ո՞վ կրնայ մատնանիշ ընել որ Հայ Ազգին քաղաքական վիճակին անսխալ իմացողութիւնն ունեցած ըլլայ Ցաճկաստանի կամ Կովկասի մէջ։

* * *

Առաջ դրուած նիւթին վրայ դրուելիք պատմական էջը պիտի քնականաբար ամիսներէ ետքը այն չրջանն ալ զոր կրնանք կոչել յեղափոխական շրջան Տաճկաստանի և Թուրքիոյ մէջ։ Հոն պիտի ծեծուի թուրքիոյ մէջ։ Հոն պիտի ծեծուի սա խնդիրը թէ ինչ աստիճանի քաղաքական իմացողութեամբ Հայերը վարուեցան այն կարեւոր պատմական առիթներուն մէջ ու րոնք ներկայացան ազգին։ Բազաքական իմացողութիւնը այս ինչ պարագային մէջ պիտի իրաւունք ձեռնպահ մնալ, ուրիշ պարագայի մէջ պիտի թելադրէր այս կամ այն դործունէութիւնը։ Այս ճարտարութեան ապացոյցը տուած է Հայ ազգն իր արկածալից կեանքին այլեւայլ փուլերուն մէջ։ Անոր ճակատագրին հրամայելու կարողութիւնը ձեռք ձգող անձինք արդեօք քաղաքական իմացողութիւն ցոյց տուած են իրենց արարքներուն մէջ։ Դեռ մեր ականջին կը հնչէ ռուսահայի մը սա հառաչը, երբ կը նկարագրէր մեզ կոտրած սրտով առաջին Ցունային օրով էջմիածնայ մէջ դումարուած հայ պատգամաւորներուն ժողովին մեծ սըրնահոգութիւնը, ազնուական ֆիւսէօնն։

—Աւա՜ղ, ապացոյցը տուինք մենք Կովկասի մէջ թէ քաղաքական իմացողութիւն չունինք ազգովին։ Այս հառաչը թերեւս մենք Տաճկաստանի Հայերու ալ մեր սրտին խորէն հանելու պարտքն ունինք որպէսզի ուշ ըլլայ մեզմէ վերջը գալիք սերունդներուն։

Մեր երկին խմբագրականին մէջ թուականներու տեղափոխութենէ սխալ մը գտած է։ 1981-86ը պէտք է ուղղել սապէս՝ 1891-96։

ՄԱՐԴՈՒ ՍՈՎ
ՀԱՄԻՏԵԱՆ ՐԷՃԻՄԻՆ ՊԱՏՃԱՌԱԾ ԱՆԲԱՐՈՅԱՅՈՒՄԸ

Մենք, օսմանցիներս, հինէն ի վեր կը զգանք այս սովը։ Գրեթէ լոյսը լապտերներու մէջ յօդուածներ գրուեցաւ այս նիւթին վրայ։ Ամենէն մեծ վատութիւնը, որ Ապտ-իւլ-Համիտ ըրաւ այս հայրենիքին, այն էր որ, նիւթապէս կը կործաներ զանոնք, որ հասունցած էին առաջուընէ, ո՛չ մէկը կը հասունցնէր նորէն և անոնք որ հասունցնելու ընդունակութիւն ունէին, բացարձակապէս կը կործաներ զանոնք։ Այսօր, որ չարմար պաշտօններու համար մարդիկ կը փնտռուին, երբ չատ հազուադիւտ կերպով կը յիշուին մէկ քանի կարող անուններ, դժբախտաբար բնականէն անմամայ կ'ելլեն սա բառերը։ «սակայն ինչ օգուտ, ժուռնալին է»։

Սակայն, միայն այս արատէն բաղկացած չեսպնիք այն աւերները, որ հին րէժիմը գործեց մեր բարոյականին վրայ։ Հին րէժիմն է որ, մեզի անծանօթ թողած է պարապանութեան դաւափարը։ ա՛ն է դարձեալ որ, մեզի զգացուցած չէ աշխատելու զգացումը։ Այնպէս որ, ամենէն մեծ գործերէ սկսելով մինչեւ ամէնէն փոքր գործերու համար երբ մարդ փնտռուի, անկարելի է գտնել մեր ուզած քանակութիւնով։ Դպրոց պիտի բանանք, ուսուցիչ չկայ։ Պատանեաց պիտի կարգինք, մեր վրձնաւած յաւակութիւնները ունեցող չկայ։ Նեխարար պիտի ընարենք. վերջին ծայր սահմանափակ են անոնք, որ կը ներկայացնեն պէտք եղած պայմանները։ Եպարքոս պիտի փնտռենք, ան ալ առատ չէ։ Վերջապէս, որ կէտին որ դպչինք, այն կէտը կը վրթիլ և ձեր ձեռքին մէջ ալ մը փոչի կը մնայ։

Այս թերութիւնը բոլորովին հին րէժիմին կը վերաբերի։ Մենք, օսմանցիս նեխ, կը նամբինք այն աղէտաբոյնը, որմնք հաղիւ կրցած են իրենց հոգին փրկել նրդեհէն։ Ինչ որ միացած է մեր ձեռքը, սթխածու ենք անով գոհանալ։ Մեր հոգին ալ առանձ կարենալու համար կը մխիթարուինք և յուսով ենք որ մեր պահասութիւնները պիտի լրացնենք մեր չանքերուն չնորհիւ։

Սակայն հոս կարեւոր կէտ մը կայ, որուն պէտք է ուշադրութիւն ընել։ Այս սխալը, որ անցեալին կը վերաբերի և որուն դառնութիւնը տասակորէն կը զգանք այսօր, հիմակ ալ կը կրկնենք արդեօք, թէ ոչ։ Պէտք է կատարեալ ցաւով խոստովանիլ որ, ինչ ընթացքի որ կը հետեւինք հիմա նոյնն է անցեալինին հետ՝ սիզբունքի տեսակէտով։ Իրաւ է որ, հիմա մէջտեղ չկայ բռնատէր վհհապետ մը, որ թշնամի ըլլայ կարող և պատուաւոր անձերու։ Սակայն բոլոր այն գծուձ բաղձանքները և սասրկ դիտումները, որոնք կեղծուցած էին այս բռնատէրը վհհապետին վրայ, ամբողջն ալ զատ զատ արժանացան ազատութեան։ Հիմա փոխանակ բռնաւորի մը մէջ կեդրոնացած բացարձակ ու քմահաճ զօրութեան մը, կան փոքր մասերու բաժնուած ոյսեր, յոռի դիտումներ, նախանձներ։ Այնպէս որ չենք կրնար հանդուրժել որ, մեր մէջէն մեկը հասունցայ, ինքզինքը ցուցնէ. կը նախանձինք անոր, և չենք քաշեր որ այն անձը մեր գաղափարէն ըլլայ և որչափ ուրիշներէն, նոյնիսկ եթէ անվնաս ալ ըլլայ։

Կ'ուզենք որ մէ՛կը բարի, հարուստ ջլացայ, կոչենք որ, մեկը իր խօսքով, կարողութիւնով, գրիչով, աշխատանքով չմասնակցուի։ Կ'ուզենք որ ո՛և է մեկուն նպաստաւոր ըլլայ։ «Ամառուան թո՛ղ վարձատրէ, այսինքն սանկ ծնայութիւն մը ըրաւ» խօսքը մեջտեղէն վերցնէ է։ սասր տեղ յօղորդեր է անդադար քննադատութիւն և գատափետում, անդադար վերագրում ու զրպարտութիւն, անդադար նախանձ ու քէն։ Մինչդեռ այն քանը, որ ամէն օր, ամէն ժամ, ամէն վայրկեան սասնկ սխակալօրէն բզիկ բզիկ կ'ընենք մեր կեանքերով, մեր անձը, մեր դործունէութիւնը, մեր ապագան է։ Մենք չենք հասկնար այս կէտը։ Մեսա սահմանափակ և կարճ տեսակէտ մը միայն մեր բաղձանքները և ապագայի ակնկալութիւնները կրնանք տեսնել։ Բայց երբ մենք ապասենք զմեզ այս ճահճալուսքին, որ դէպի իր խորութիւնները կը քաշէ մեզ և երբ մեր տեսողութիւնները թափանցենք այն մթնոլորտին, որ մեր բոլորտիքը կը պատեն, չատ լաւ կ'ըմբռնենք ու կը խոստովանինք որ, մեր ըրածը լո՛կ մեր գերազանցը վսրել է։ Եթէ այսօր ամէնքը ճգնենք, աղաչանք, կործանենք, վազը զո՛վ պիտի դանենք այս հայրենիքին ծառայելու համար։

(Թանգին) ՀԻՒՍԵԻՆ ՃԱՀԻՏ

ԿՐԹԱԿԱՆ նախարարութեան Խորհուրդը որոշեց որ բարձրագոյն վարժարաններու ուսանողները քանախօսութիւններ ընեն՝ քաղաքական ու խորհրդարանական կեանքին պատրաստուելու համար։ Այդ քանախօսութիւնները պիտի սկսին Իրաւագիտական վարժարանէն։

ԹԱՒԹԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

Կամաւոր կոյրերը.— Յառաջդիմութեան կրկեսիին մէջ.—Թահին հիվանսին դէմ առողջապահական միջոցներ.— Ապահեպաս ծածկոյթը պետ է ընդհանրացնել.— Արմատական միջոց։

Ճչմարիտը կոյր ըլլալու է, կամաւոր և անողոք կոյր մը, չանհնելու համար այն ցնորքներուն վազքը որով Սահմանադրական Թուրքիա ձեպընթաց կ'ընթանայ յառաջդիմութեան ճամբուն մէջ։

Ամէն օր, գրեթէ ամէն ժամ, նոր ստուգում մը դէպի առաջ, նոր հետապնդում մը դէպի ո և է բարենորոգում, նոր արշաւանք մը դէպի կատարելութիւն. ահա՛ այն մրցանքը զոր Թուրքիա՝ անմոռնալ կորովով մը՝ կը կատարէ Սահմանադրութեան կրկեսին մէջ, մեկուսէկչ տարիէ ի վեր։

Գլուխ պտոյտ ստուղ բան մըն է այս, սակայն ճար չկայ, պէտք է համակերպիլ։

Դեռ երէկ թերթերը սահմանկեցուցիչ յառաջդիմութիւն մը կ'արձանագրէին, մին այն յառաջդիմութիւններէն որոնք ազգերու պատմութեան մէջ վճռական չրջում մը կը կազմեն։

Մեր կամաւոր կոյրերը, որոնց ակնարկեցի վերը, գուցէ չուզեցին նչմարել այդ նոր յառաջդիմութիւնը զոր ես, Օսմանցիական ախտաւոր հայրենասիրութեամբ, կ'ուզեմ իրենց աչքը լուսել, ինչ որ թերեւս աչքերնին քանալու լաւագոյն կերպը չըլլայ։

Ինդիրը թահին հիվանսիի վրայ է։

Քաղաքագիտութիւնը նկատելով որ թահին հիվանսիները վրան բաց և աղատ թուղթերու մէջ փաթթուելով կը ծախուին, ինչ որ հակառակ է առողջապահական կանոններու, որոնց է որ հէլվաճիները իրենց ապրանքը ապակեպատ ամանիներու մէջ դնելով ծախեն։

Անա՛ նորագոյն բարենորոգումին առաջին օրակը։ Առաջին օրակ կ'ըսեմ որովհետեւ վստահ եմ որ քաղաքագիտութիւնը այս դեղեցիկ ճամբուն վրայ կանգ չպիտի առնէ. անդամ մը որ թահին հիվանսիի թապղային վրայ ապակեպատ ծածկոյթ մը անցընէ, ինք իրեն հետ որամաբան ըլլալու համար, աչքը պիտի դարձնէ խոզ հիվանսիին, որուն վրայ փաթթուած թուղթը «եղբայր ենք մենք» կ'երգէ թահին հիվանսիի թուղթին հետ և որ ներհակ է այն ազատութեանց օրենցմէ վերկել կ'ուզուի միւս հիվանդ։ Ուստի ապակեպատ ծածկոյթ մըն ալ ան՛ խոզ հիվանսիի դլխին։

Դիտած էք անշուշտ որ եղդը պեորեհները և չաքարները ապակեպատ կը ծախուէին նախ քան զՍահմանադրութիւն։ Անոնք Թուրքիոյ վերածորդման և յառաջդիմութեան արի ռահվիրաներն են, նոյն իսկ Համիտեան բըռնակալութեան օրերէն. յարգանք իրենց ապակեպատ գլուխներուն։ բայց ի՞նչ պիտի ընենք այն պօղաչաները որոնք ի վաճառ կը հանուին ադատ դինդակներու մէջ ծարուած՝ բեկլամներու տակ դազով։ Առանք բեսմսիօճեհական միքրոպներու բոյներ են ապահովապէս, ոորոնք կը սպառնան մեր ազատաչունչ թոքերուն։ Քաղաքագիտութիւնը պէտք է նաև ապակեպատ ծածկոյթ մը անցընէ այդ պղտիկ անասուններուն վրայ, իրենց վրայէն հանելով ադտատ լաթերը։ Հըրամայական պահանջք մըն է այս, ինչպէս պիտի ըսէր միւսը։

Եւ սակայն ասով ալ չվճռեցաք։ Ճառադիմութեան ճամբէն մեր սրարչաւ ընթացքը ուսաջ մղելու համար դեռ չա՛տ ու չա՛տ ապակիի պէտք ունինք։

Կրցած էք երբևէ առողջապահիկ սարբական սկզբունքներուն հետ հաշտեցնել այն սարօրինակ կերակուրը որ փողոցը, ճաշարաններու մուտքին առջև կ'եփուի, անընդհատ վալսելով կրակէ կոյտի մը դիմաց և որուն տեսներ հեսպապ անունը կուտան խոհարարական բառապիտութեան մասնագէտները։ Կը դառնայ ան չարունակ, իր անունը արդարացնելու մղեզին ճիգով մը, իր չորս կողմը, ոսքին մինչև գլուխը, իր ամբողջ ծակոտիքներուն մէջ ընդունելով փողոցին փոչիները ու ցեխը, անցորդներու կասկածելի հայեւնները և անդադարաար արձակուած մուքրոները։ Այդ տեսներ հեսպապին քով սրքան մաքրասիրտ ու պնդասու կուսութիւն մը կը զգենուի բահին հիվանսին, նոյն իսկ իր ո՛չ ապակեպատ նախնական վիճակին մէջ։

Ապրիլօք քաղաքագիտութիւնը բանականապէս ապակի չկրնար ունենալ իր սրամադրութեան տակ տեսներ հեպապի գործիքները անոնցմով պատելու համար, քանի որ դարաւոր ասանդութիւն մը կը պահանջէ այդ կերակուրին փողոցի մէջ եփուիլը. և ճար չկայ զայն փոխադրել խոհանոց, իր միւս ընկերակիցներուն քով։

Ապակեպատ ծածկոյթ մը պարտաւորիչ կը դառնայ նաև սիւլեյման, կիւլհանի և ուրիշ այս տեսակ լաճերու համար, որոնք մեր արի հայրենակից Առանաւուտներու գլխուն վրայ թառած, օրն իրեն իրենց սպիտակութիւնը կը վտանգին պլսական փոզոցներու այլազան աղտեղութեանցը մէջ։

Ու կխսասար գործ չսեսնելու համար, ապակեպատ ծածկոցներ պէտք է դետեղենք նաեւ պազալաճառներուն բեզիեեաններուն, ձկնավաճառներուն չալեպներուն, լաքէրտաճիներու տախտակին, խարիսես ծախողներու սեփեքներուն վրայ։

Ապակեայ ծածկոյթ ամէն կողմ, ապականութեան միքրոպներէն փրկուելու համար, բայց լաւագոյն չէ՞ մէկ անգամին վճռական քայլը առնել եւ ամբողջ Թուրքիոյ վրան ապակեպատ ծածկոյթ մը անցընել։ Կէս-բարենորոգութիւններու ժամանակը անցած է։

Նոր սարիին սեմին վրայ ողջունելով բահին հիվանսիի մասին ձեռք առնուած միջոցները, կը յուսամ որ 1911 սարին Թեսալոնիկի առեւնիս իրագործուած պիտի սեսնենք նաև այն միւս բարենորոգումները որոնց պէտքը կարծեմ կարող եղայ բաւականաչափ սերճախօսութեամբ մասնանիշ ընելու այն յառաջդիմութեան քաղաքակրթութեան որուն հովանիին սակ կ'ապրինք։

Իսկ երկիր մը պիտի ըլլայ Թուրքիա, սսոր կրնանք ապահով ըլլալ ամէնքս ալ, բայց ժամանակ պէտք է։

—Սա նուազն երկու հարիւր սարի, կը հաշուէր անցած օր բարեկամ մը որ միշտ լաւատես եղած է մեր սիրեցեալ հայրենիքի ապագային մասին։

Սպասենք և յուսանք։

ԵՐՕՑ

ԱԼԱԹՈՒՐԿԱ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

«Թան»ի Կ. Պոլսոյ թղթակիցը հետեւեալը գրած է իր թերթին.

Ձեղի գաղափար մը տալու համար ա՛յն հակասորդրգարանական և նոյն իսկ հակասահմանադրական եղանակին վրայ որ գործածուեցաւ Մեծ-Եպարքոս Հիւսէյին Հիլմի փաշայի հրաժարման խնդրին մէջ, կը բաւէ որ ըսեմ թէ Հիւսէյին Հիլմիի պալատ գացած և իր հրաժարագիրը Սուլթանին ներկայացուցած օրուան յաջորդ օրը՝ երեսփոխանական ու ծերակուտականները — քնատ կանաչաբեր Մ. Ց. Կոալսասկցութեան անդամակցողներէն զատ — թերթերէն միայն իմացան այդ լուրը։ Անկուրթ իրողութիւն մըն է՝ որ Մէպուսական ժողովին նախագահը նիստը բացաւ և դայն պիտի չարունակէր առանց հրաժարականի և տագնապի խօսք ընելու՝ եթէ Կ. Պոլսոյ մէկ հայ մէպուսը, Զօհրապ էֆ., նիստին օրագրումը չպահանջէր, ըստ որում Դաչիճը քնաս նոգ տարած չէր նախընթաց օրը պատահած դէպքերը Ժողովին իմացնելու։ Նախագահը չուզեց լսել այս պահանջը՝ առարկելով թէ այնքան առեն որ նոր նախարարներ անուանուած չեն՝ հինները կ'ենթադրուին իրենց պաշտօններուն վրայ գլուխնելով։ բայց մէպուսը հերքեց այս թեզը և պնդեց որ Ժողովը անհրաժեշտաբար կ'ուզէ դիտալ անցած-դարձածը, առանց լրագիրներուն դիմելու։ Ի վերջոյ, յայտարարեց թէ Մէպուս. Ժողովը պէտք է վերջնականապէս թողուլ առանց կառավարութեան ներկայութեան օրէնքներու վրայ վիճարանութիւն կատարելու սիսքեմը։ Ուրիշ մէպուս մը, իւզէմա Մէճմի էֆ., պատասխանելով Զօհրապ էֆ.ի, ամէն կողմէ պայմող ինդուլդիներու մէջտեղ բաւ թէ Մեծ-Եպարքոսն հրաժարած է, որով տեղի չկայ դայլիճին հետ սպընդելու թեմով քաղաքական տագնապի խօսք ընելու։ Այն առեն երբորդ մը դիտել տուաւ որ եթէ այդպէս է՝ առնուազն սարօրինակ է որ Մեծ-Եպարքոսը հրաժարեցնէն օր մը առաջ յայտարարած ըլլայ լրագրողներուն՝ թէ քաշուելու միտք չունի։ Ուրիշն չանկարծակի հետաքրքրացած է։ Վերջապէս ամենէն աղուորը այն է՝ որ երբ նախագահը, չկրնալով այլ եւս լուռ մնալ, յայտնեց Մեծ-Եպարքոսին իրապես հրաժարած ըլլալը, աւելցուց որ տակաւին չէր գիտեր թէ Սուլթանն ընդունած է անոր հրաժարականը։ Արդ, այդ միևնոյն ժամուն, ներքին գործոց նախարար Թալէաթ պէյ Բ. Դրան մէջ կ'ըսէր թէ Հիլմի փաշայի հրաժարականն ընդունուած եւ Հագգը պէյին դիմում եղած է։

Մերակոյսին մէջ — այս բառը կրկնանք նեսել — նո՛յն կատակերգութիւնը։ Նախ ազան՝ բան նախ թէ՝ անձնական տեղեկութենէ մը իմացած է Մեծ Եպարքոսին հրաժարումը և բայց այդ տեղեկութենէն՝ լրագիրներուն սըրած լուրերը միայն գիտէ։ Աւելցուց թէ Վարչապետն այս մասին ոչինչ դրկած է Մերակոյսին։ Մերակուտականմը դիտել տուաւ որ Հիւսէյին Հիլմի փաշա կրնայ նամակ մը դրկած ըլլալ թերթերուն, բայց Մերակուտականմը պարտաւոր չէ ամէն օր լրագիրները կարդալու և բայ ասոր՝ Մեծ-Եպարքոսն տեղագրած չէ հաւատս ընծայելու թերթերուն բանին, քանի որ յաճախ կը ջրուին անոնց հրատարակած լուրերը։

Վիճաբանութիւնը կրնար այս ձեւով դեռ երկարիլ՝ եթէ նախագահն ի վերջոյ չյայտարարէր, ակնարկելով նիստին սկիզբը իր դիչատակած մասնաւոր տեղեկութեան, թէ Սուլթանն է որ իրեն իմացուցած է Հիլմի փաշայի հրաժարումը։ Աւոր վրայ Ժողովը վճռեց թէ պէտք եղածին չափ լուսաբանուած է այլ եւս։

Այս ըսուածներէն կը հետեւի թէ՝ Մեծ Եպարքոսն ոչ միայն usիպուեցաւ քաշուելու իր առողջական վիճակին առարկելով, այլ Սուլթանն ալ usիպուեցաւ ընդունելու անոր յայտարդն որ ցոյց կը տրուէր իրեն՝ առանց Մերակոյսի և Մէպուս. Ժողովի նախապէս խորհրդակցելու՝ ինչպէս իր վերին իրաւունքն է։ Ասոր ապացոյցը կը դանենք սա խուսափողական պատասխանին մէջ, զոր Մեծ-Եպարքոսի նախադահը տուած է թուրք լսմբագրի մը այն հարցումին թէ՝ արդեօք իր կարծիքը հարցուա՞ծ է նոր վարչապետին անուանումին մասին։ —«Նորին Վեհափառութիւնը կը չնայ կէս առ կէս պահպանել սահմանադրական կարգերը։ Լաւ վերահասու է եւրոպական կարգերուն և իր ձեռք առած սրամադրութիւնները համաձայն են անոնց։»

Ընդհանուր զգացումը միմիայն ցաւի զգացում մըն է, չգաելու համար ուրիշ բան։ Ծաւ կը յայտնուի այն գաղանի ազդեցութեան համար որ կը չարունակէ յայտնուիլ և այն համակերպութեան համար որով Հիլմի փաշա խոնարհած է անոր առջեւ։

ԿՈՎԿԱՍԱՀԱՅ ԲԱՐՔԵՐ

Բանաերդող դարուն ենք ապրում, բայց վայրենիներու մէջ։ Զարմանալի է, թէ ինչո՞ւ վասը միչա առաջ է զբաղում մեզ թափչքով կամ եւած վասը չի հիմնար։

Վազուց, մեր պապերի ժամանակից մնացել է մի չիմար սովորութիւն —հեքիմով (կանչով) հարսանիք անել։ Այդ սինքն հարսանիքի տերը 3 օր չարուընակ պէտք է կերակրի հրաւիրեալներին և վերջին օրը ամէն հրաւիրած պիտի տայ յօգուտ փեսայի 1 րուբլի, իսկ բանեկամները տւելի չատ։

Ինչո՞ւմն է կայանում դրա զզուելութիւնը։ Սկսենք սկիզբէն։

Մէկն ուզում է պսակել իր որդին։ Նախ ի հարկէ նշանում է նրան. ահա այդ նշանելու ժամանակ անպիծ ծախ են անում, հրաւիրւում են մեծ թւով հիւրեր, բարեկամ, ծանօթ, նոյն իսկ անծանօթ, եթէ պիտին, որ նրանց գրասենում մեկ բուրլին պակաս փող չկայ։ Հաւաքւում են և սկսւում է արբեցողութիւնը։ Հրաւիրածներից իւրաքանչիւրը գիտէ, որ իր գրպանից պիտի դուրս տայ մի բուրլին, ուրեմն այնքան պէտք է ուտի և խմի, որ իր բուրլին ի դուր չկորչի։

Եւ իսմում են առանց խնայելու ոչ

տանտիրոջը և ոչ դոնէ իրենց. Լմնում են այն տարեկան որ գաղանանում են ու ամեն մէկը մի հին հաչիւ մէջ տեղ բերելով՝ սկսւում է վիճաբանել և քիչ յետոյ աչքդ բարին տեսնի —մէկտեղ հանուում են չուն սպանելու գաղանակներ ու սկսւում է մի գժոխային, մի աներեւակայելի բան— ձեռ։ Էլ ոչ ոք չի հասկանում թէ ումն է խփում։ Չի լինում գոնէ մի քանի ուչքը գլխին մարդ, որ մէկ ընկնի ու հանգստացնի այդ կատղած ցուլերին։ Զէնքերածները կանայք են, այն էլ միայն իրենց տունը բռնում լսելու համար կամ եղբօր գլխի պատուիրը, ձեռքի ջարդուիը ևայլն, գալիս չալակում տուն են տանում նրանց։

Բայց դա դեռ ոչինչ. դրա մի մեւս երեսը նայեցէք։

Կռիւը վերջացել է, ուսանք օգնուել թեամբ կնոջ կամ քրոջ կամ հէնց մեւնակ ուզում են տուն գնալ տրամադրութիւնը փչացած, բայց տուն գնալ էլ չի կարելի. տանտէրը փայտը ձեռին դռանը կանգնած՝ արգելում է դուրս գնալ սակսլով. «Վա՛, հացս կեդրել եք, գինիս խմել, փղոս ուէք, յեղոց ուր կ'ուղէք՝ գնացէք»։

Նշանից յետոյ գալիս է բարիշեիը (ուր որչւում է աղչկայ օժիտը). կատարւում է նոյն կօմեդիան ուեիի խայտառակ ձեւով։ Ապա գալիս է խայտառակութիւն խայտառակութեանցը — հարսանիքը։ Ամբողջ 3 օր չարունակւում է արբեցողութիւնը։ Գիւղի փղոցները լիչեցնում են Ռուսաստանի վարոց փղոցները, ուր հարիւրներով թափիճած են արբածներ. Մուժը-խաւը թափառում են բղաւելով, իրար հայհոյելով կամ բղոքովին անմիղ մարդկանց պատուհանի տակ կանգնելով ու լպիրչ բառեր մռմռնելով նրանց հասցէին, կամ խմբւելով դպրոցի առաջ, ժամերով խաղեր կանչելով խանգարում պարապմունքը։ Շատ անգամ սոխպատ՝ դասը դադարեցնում է, որովհետեւ աչակերտները ամբողջ ուշադրութիւնը գրաւած է արբեցողների հրգերով։ Այդ 3 օրը կատարեալ դժոխք է գիւղը չատ թէ քիչ պատուար մարդը վախենում է դուրս գնալ անից, թէեւ տանը նատելով էլ ապահով չէ հերոսների վայրագ արկածներից։

Այս բոլորը անուում է, որովհետեւ ամեն մէկը պէտք տայ մի րուբլի, ուսոի սրիտի իր րուբլին ի զուր չկորչի։ Այո՛, իւրաքանչիւրս ամեն հարսանիքին տալիս է 1—3 րուբլի, այն ինչ նրա երեխան դպրոցում երկու ամիս չարունակ պարապ նստած է և երեք կոպէկանոց մի տետր չունի դասը գրելու։ Իրենք այդ փոքրիկները քանի անգամ կանգնել դանգատուել են ուսուցիչներին, որ խնդրում, աղաչում, նոյն իսկ լաց են լինում իրենց հօր առաջ, 3 կոպէկ են պահանջում տետրակի համար, իսկ անպրատ հայրը մերժում է նրանց առարկելով, որ վաղը միւս օրը այսինչի կամ այնինչի հարսանիքն է գնալու, չի կարող մանչերը պահանջել 3-4 կոպէկի համար։

Շատերն առարկում են, որ իրենց պապերից մնացած սովորութիւն է, չի չի կարելի վերջ տալ։ Բայց չեն ուզում հասկանալ, որ պապերն էլ մարդիկ են եղել ու սխալական, հետեւապէս կարող են սխալած լինել։ Մի՞թէ նրանց ձեռաակար սովորութիւնը մեզ համար սրբութիւն է։

ԱՐԱՍ

ԳԻՆԵՐՈՒ ՁԵՂՁ

Նկատի ունենալով տաճկահայ ժողովրդի հիւթական անձուկ վիճակը՝ Ա. Զօլեանեան գրեթէ կես առ կես գիջած է իր հրատարակչական դիները։ Կաղանդի առթիւ նուէր տրուելու յարմար են։ Այդ գեղեցիկ հատորները ուղարկուելու համար պէտք է դիմել Ս. Դաւիթեանի Նոր հասցէին, (12, Սեթեան խան, Մալա Թաշի)։

ՌՈՒՍՕ-ԹՐՔԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՂ ԿԱՐԵՒՈՐ ՓԱՍՏԱԹՈՒՂԹ ՄԸ

Ցունաստանի նոր նախարարներն ալ յայտարարած են որ, եթէ պատերազմ ծագի, Ցունաստան չպիտի կրնայ իր ուերը չարտայայտել օսմ. երկիրներուս մէջ բնակող յոյներուս մասին։ Ցուսալի է որ Պարսկաստան առիթէն օգտուի և նորոգէ իր հին հակառակութիւնները օսմ. երկիրներուս արեւելեան մասերուն մասին և այն տեղերը նուաճէ։

Անա՛ օսմ. պետութիւնը պիտի բախտաւոր իլոզի բոլոր այս թշնամիներուն հետ պատերազմիլ, երբ պատերազմ ծագի։ Տեսնե՛նք, ինչ են այն ուժերը, որոնց պիտի կրնայ վստահիլ անիկա՝ առանց մեծ պատերազմի մը համար։ Արգարև, օսմ. պետութեան զինուորները չատ են, սակայն զրկուած է լաւ հրամանատարներէ և ռազմամիջոցէ, գանձին մէջ ալ դրամ չունի այդ ռազմամիջոցը հայթայթելու և գնելու համար։ Արդ, պետութիւնը ոչինչ ունի բայ ի զինուորէ։ Այս ժամուս մէջ չկայ պետութիւն մը, որ պատերազմի ընէ Թուրքիոյ համար, որով անկիս ինքն իր գլուխն պիտի պատկառմի։

ՄԵՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐՈՒՆ

Հայրենիքին առաջին վերացման տան 1566 թիւով լրացած ըլլալով, կը խնդրուի մեր բոլոր այն բաժանորդներէն, որոնց բաժանորդագրութիւնը աւարտած է, ուղարկել մեզ իրենց նոր բաժնեդիները։ Նոյնպէս բոլոր այն բաժանորդներէն, որոնք ցարդ իրենց բաժնեդինը չեն վճարած, կը խնդրուի անյապաղ ուղարկել զայն։

Ներքին Լուրեր

ՊԵՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

ՎԱՂԵՄԻ ՍՈՎՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Վաղեմի սովորութեան մը համաձայն, նոր նպարքոսը, Խաթիբ Հիւսայուն ընթերցումէն ետքը, պէտք է խոկոն չորս հրամանագիր սատարգէ։ Հագցը փաչա, ըստ այմի, սատարգեց չորս հրամանագիրներ, որոնց հրկուքը կ'արտոնին Րումելիի մէջ յունական ու սլաւկարական մշակոյթի եկեղեցիի չինուելիւնը. երրորդը կը վերաբերի պաշտօնարի մը տրուելիք պատուհասներուն և չորրորդն ալ ուրիչ պաշտօնատարի մը յառաջացումին։

ԵՊԱՐՔՈՍ ՀԱՑԳԸ.— փաչա, առջի օրը, արտաքին գործոց նախարար Բիֆքի փաչայի հետ, Բ. Դուռը երթալով իսկոյն իր մօտ կոչեց խորհրդական Սամիլ պէյը ու մէջքիուղճի Սայիտ պէյը և զրուցեցաւ ընթացիկ գործերով։

—Եպարքոսը քիչ ետքը ընդունեց Պուլկարիոյ դեսպան Պ. Մարաֆոֆի ու Պուլկարիոյ նախկին նախարարապետ Պ. Տանէֆի և սեղանաւորական ու առեւտրական մեծ հաստատութեանց անօբէնտներուն այցելութիւնները։

—Հագցը փաչա ու բոլոր նախարարները, առջի օրը Հիճրեթի տարեգլուխին շնորհաւորութիւններէն ետքը, Սուլթանին ներկայացեանը օրինական երգումը կատարեցին։ Կայսրը յաջողութիւն մաղթեց բոլոր նախարարներուն։

—Եպարքոսին կնքահայր կարգուեցաւ արտաքին գործոց նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին քարտուղարներէն Սալահէտտին պէյ։

—Կ'ըսուի թէ Եպարքոսութեան թարգմանի պաշտօնը, որ ջնջուած էր, վերահաստատելով այդ պաշտօնին պիտի կոչուի արարողակարգի օգնականներէն Սաատեթտին պէյ։

—Հագցը փաչային վէզիրութեան ամուհանին վերաբերող կայս. Մչնչուրլին ընթերցումը մօտերս պիտի կատարուի։ Ապտ-իւլ-Համիտ, իր կայսրութեան վիրջին օրերուն, արգիլած էր այդ Մէչուրլիներուն ընթերցումը, որպէսզի համախմբում տեղի չունենայ։

ՄԱՀՄՈՒՏ ՇԵՎՔԷԹ ՓԱՇԱՅԻ ՀԵՌԱԳԻՐԸ.— Պատերազմական նոր նախարար Մահմուտ Շեվքէթ փաչա բոլոր զօրաթանակց և Հիճազի ու Սիրիական Տրիզոլոյ զօրաթաժիններու հրամանատարներուն ուղղուած հետեւեալ հեռագրով ծանոյց իր անուանումը.

«Նուաստիս չնորհուած պատերազմական նախարարի պաշտօնը ընդունելով, Աստուծոյ ողորմութեանը, Մարգարէին հոգեւոր աջակցութեանը, մեր հնձանուն Խալիֆային ու սահմանադրեալ Վեհապետին համարմանը և մեր անձնուէր զգէին ու անոր պատկառելի ներկայացուցիչներուն վստահութեանը ապաւինելով ձեռնարկեցի լիա յանձնուած պաշտօնին։ Անկնուն յայտնի է թէ հայրենիքը ո՛րքան կարօտ է զօրաւոր ու վճռական քանակի մը։ Այդ պէտքը նկատողութեան առնելով ամբողջ էութեամբս պիտի աշխատիմ և առանց վայրկեան մը իսկ կորնդնելու անհրաժեշտ բոլոր միջոցները ձեռք պիտի առնեմ մեր բանակին ուժը, փառքը ու պատիւը աւելի հւս բարձրացնելու համար։ Ցուսալով համ որ զէնքի բոլոր ընկերներս, այդ չանքերուն մէջ ինձ պիտի աջակցին, և իրենց բաժին կատարելիքները զինուորական վարքն ու պատիւը բարձրացնելու համար։ Աստուած յաջողութիւն պարգեւէ։»

Պատերազմական նախարար
ՄԱՀՄՈՒՏ ՇԵՎՔԷԹ

ՀՌՈՄԻ ՕՍՄ. ԴԵՍՊԱՆԸ.—Եպարքոս Հագցը փաչա Հռոմի օսմ. դեսպանութեան պաշտօնը առաջարկեց աբարողապետ Իպրահիմ փաչային, որ սակայն վերջնական պատասխան մը չէ տուած, սակայն չատ հաւանական կը նկատուի որ ընդունի։

ՆՈՐ ՆԱՀԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ.— Կ'ըսուի թէ առեւտրական նախարարութիւնը հանրօգուտ չինուելիւններէն անիւ առնելով ամբողջ Իւրոպիոյ մէջ կազմելու ծրագրին գործադրութիւնը առայժմ չատացած է խնայողական պատճառներով։ Ելմտական նախարար ճավիտ պէյ ընդդիմացած էր այդ ծրագրին, որուն կիրառումը նոր ու արտասովոր ծախք մը առաջ պիտի բերէ։

ՆՈՐ ԴԱՀԼիՃԻՆ ԾՐԱԳԻՐԸ.—Նախարարաց Խորհուրդը վաղուան իր նիստին մէջ պիտի խորհրդակցի Խորհրդարանին ներկայացուելիք իր ծրագրին վրայ։ Այդ ծրագիրը յատկապէս չաբթու Խորհրդարանին պիտի ներկայացուի։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ.—Սոֆիայէն կը գրեն. Բոլիդիճի Քորեսպոնտենցի.— «Րիւանտիական չրջանակներու մէջ կը գնահատեն պուլկար կառավարութեան ընթացքը, որով Կ. Պոլսոյ մէջ դիմում չընէր նկատողութեան առնելով այն պարագան թէ Մակեդոնիայի Պուլկարներուն կացութեանը մասին պուլկարական հանրային կարծիքը գրգռուած է մակեդոնացի կարգ մը թևկոգրիչներուն ազդեցութեանը հետեւանքով»։ Օսմ. պաշտօնեաներուն կողմէ ձեռք առնուած միջոցները և դատարաններուն գործառնութիւնները հլմնուած են Մէջտսլան Ծողովին ընդունած և հրատարակուած վերաբերող կանոնագրին վրայ, որով պուլկար կառավարութեան դիմումը թէ՛ Բ. Դրան կողմէ Թուրքիոյ ներքին գործերուն միջամտութիւն մը պիտի նկատուի և թէ Բրիտանդր-Թուրքերուն զգացումները պիտի վիրաւորէ։ Շնորհակալութեան արժանի է որ պուլկար կառավարութիւնը իր պահպանողական ընթացքովը այդ տեսակ բաներու առաջքը առած է։»

Ան Գլխաւոր մասին, առջի օրը, Եպարքոսը, ներքին գործոց նախարարը ու Պաղտատի կուսակալ Նազըմ փաչա խորհրդակցութիւն մը ունեցան։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ.—Տըպագրական Տեսչութեան կողմէ հետեւեալը հաղորդուած է.

«Նկատելով որ վերջերս մէկ քանի լրագիրներու մէջ կատարուած քանաւիչները կրնան վնասել օսմ. զանազան տարրերու միջեւ բարեկամական համաձայնութեան և հզբայրակցական կապերու, դիւնուորական տեսակէտը որոշեց հրատարել բոլոր լրագիրները՝ զգուշանալ այդ կարգի հրատարակութիւններէ և աջակցիլ սահմանադրական դրութեան ամրապնդմանը։»

ԵԼՄՏԱԿԱՆ պաշտօնարանին մէջ կազմուած յանձնաժողովը աւարտեց իր քննութիւնները՝ Եւրոպայի մէջ ընդունուած մեթոտներուն կանոնագիրներու մասին։ Ելմտական նախարարը այդ քննութեանց արդիւնքը Խորհրդարանին պիտի ներկայացնէ՝ նոր տարուան ելմտական տարեկան վրայ վիճարանութիւն կատարուած միջոցին։ Նաեւ Խորհրդարանին պիտի պահանջէ քաւերկարկել մեթոտներու դրութիւնը՝

ՀԱՄԱՎԱՆՆԵՐԸ

Ձեր «Մուսուլէն նամակներուն յաճախակի նեղը կազմող այս աւազակները Սիւլէյմանիէ լեռներուն վրայ բնակող պզտիկ քիւրտ ցեղախումբ մըն են, որոնց չարագործութիւնները չատ հին ժամանակներէ ի վեր նչանաւոր են։ Այն օրէն ուր կառավարութիւնը սկսաւ լուրջօրէն վերաբերուիլ այս աւազակները նախընտրեցին ձգել իրենց բնակութիւնները ու վերստին ձեռք աւլն իրենց թափառաշրջիկ ցեղի կեանքը։ Իրենց բնաւ կավայրը Ջէրքուքի (Շէրիզոր), Պազտաճի և Սիւլէյմանիէի միջեւ տարածուղ մեծ անապատն է։ Ցեղախումբը բազմաթիւ չէ. կանգը զոր կը վարեն, չատ քիչ կ'օգնէ «ածեցէք և բազմացարուք»ին, բայց անոնց չարքերը միշտ կը ստուարանան ամէն տեսակ արկածախնդիրներով, վախտական ոճրագործներով և դասալիք զինուորներով։ Լաւ կը գործածեն fառապինը, առաջնակարգ ձիաւորներ են և ունին սքանչելի ձիեր։

Քանի տարի կայ որ ճանչցած եմ Համավէնտները։ Այն ժամանակ Թըղթատարի կառք մը կողոպտեր և մարդկին ալ սպաններ էին։ Հետեւակազօրքի գումարտակ մը ղրկուեցաւ իրենց դէմ որ չկրնացաւ մինչեւ յետին մարդը և ուրիշ օգուտ չունեցաւ եթէ ոչ 800 մսրթինի հրացան ձգել աւազակներուն ձեռքը, —որոնք արդէն պէտք ունէին ասոր։ Շատ անգամներ անբնդհատ բազմաթիւ գունդեր զրկուեցան իրենց դէմ, միշտ առանց ո եւ է յաջողութեան, որովհետեւ Համավէնտները միշտ միջոցը գտան պարսկական սահմանադրութիւնը անցնելու, երբեմն ձրիարար և երբեմն ալ թուրք պաշտօնէութեան իւրաքանչիւր պատառ մը նետելով։ Համավէնտներուն երիտասարդ իալտաճիները չափազանց բարեպաշտ իալտաճիներ են։ Բամազանի ամսուան ծոմը կը պահեն խղճմտութիւն կրպով և ոչվնչ ըսկզիլքի չեն դպիր։ Համավէնտ մը եթէ մարդ մը խղդելու վրայ ըլլայ, եթէ լսէ Մուէզզինի ձայնը, կը ձգէ զայն կիսասպին արբնուած վիճակի մը մէջ և աղօթքին լսնելէն յետոյ միայն կը կարդադրէ զոհին հաշիւը։

Եթէ մինչեւ հիմա անկարելի եղաւ զսպել այդ աւազակները, այդ ալ իր պատճառները ունի։ Նախ՝ միշտ չատ քիչ հեծելազօրք կը գործածուէր։

Համավէնտները, ինչպէս ըսինք, պատուական ձիաւորներ են, հետեւաբար կաշտօքը և մնդանօթային զօրքը անոնց դէմ բան մը չեն կրնար ընել, միմիայն հետապնդելու համար զրկուած գունդերը խճողելու կը ծառայեն։ Ցետոյ՝ Բ. զօրաբանակի զինուորները, որոնք միշտ կը գործածուէն անոնց դէմ, օսմ. բանակին մնացեալ մասէն աւելի վար ատիճանի մը վրայ կը գտնուին։ Անոնց պարագայի մէջ լաւ չի հակիրճուիր որ ինչո՞ւ Մուսուլի Թղթակիցը կ'ուզէ այնչափ փափկութեամբ վարուիլ հետերնին և անոնց խնայել ձմեռնայնակրնչասրսուլ մը։

Ցայտնի է որ ինք երբէք զինուոր եղած չէ և ոչ ալ տեղեկութիւն ունի Մանչուրեան և Ռուսեւթուրք պատերազմներէն։

Մէկ պագհաքի մէջ ձմեռը, —եթէ կարելի է այսպէս ըսել եղանակի մը, որու միջոցին մէկէն բարեխառնութիւնը 15 ատոճան է—, գործելու ամենէն յարմար առենն է։ Հոն ամառուան տաքերէն աւելի սոսկալի բան չի կայ։

Համավէնտներուն իրենց հակառակորդներուն ձեռքէն փախչիլ կարենալուն պատճառը՝ Պարսկական սահմանագլուխին մօտիկ ըլլալնէն է։ Բայց նկատի ունենալով որ Պարսկաստանի սահմանակից գաւառները չատ կը տառապին անոնց արշաւանքներէն, Թուրքիոյ և Պարսկիները չատ դիւրութեամբ կրնան համաձայնիլ զանոնք ջնջելու մասին, ինչ որ դիւրաւ պիտի կազմակերպուէր անոնց դէմ կանոնաւոր կռիւ մը մղելով։

(Օսմանիեան Լոյս)

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

15 Յունուար 1910

Ֆրանսական ռանդ 3%	Դոց.	99.05
Օսմ. քօնսոլիտէ	Բաց.	95.—
» »	Դոց.	94.95
Երկաթուղի	»	221.—
Պանք Օթոման	»	720.—
Պալիա Գարայարն	»	424.—

ՊԱՐԶ ԿԵԱՆՔԸ

Շարլ Վակներ այս հանրածանօթ գիրքին պարունակած գեղեցիկ, չինչ և առաղջ գաղափարները, որոնք երբեք չեն հիմնար, խիստ օգտակար ուղեկիցներ են մեզի մանաւանդ ներկայ ժամանակիս մէջ։ Կը գտնուի Կ. Գալաս, Պայազիտ Հասւս, և Թարգմանիչին Յովհ. Ս. Ալիքսանեանի քով, Հայուհեաց վարժարան, Սամաթիա։

Գինը՝ 3½ ղրչ. Նուէրի համար ուղեցոյց 7½ ղուռչ։ 3—2

Ազգային Լուրեր

ԱՆՈՒԱՂՈՒԹԵՆԷ ՄԵՌՈՂՆԵՐ

(ՍՈՒՇԵՆ ՀՅՈՒՍԳԻՒ)

Մշոյ Սահաքորդ Տ. Ներսէս Եպսկ. Խարախանեան դիակ. 31 Թուականս հետեւեալը կը հետազրէ Ազգ. Պատրիարքարան. «Տալորիկի Հարս Թաղի ժողովուրդին հոգեվարքը քնութեան ապրանքներուն հետեւանքով փճացաւ։ Խեղճ ժողովուրդը անօթի մնացած է։ 3 հոգի անօթութեան չի կրնալով դիմանալ մեռան։ Մեր սահմանադրական կառավարութենէն կը խնդրենք որ փութով օգնութեան հասնի այս անօթութեան դահնրուն։»

ԴԱՄԱՍԿՈՍԻ առաջնորդ Տ. Սրբազանէն վրդ. Դիակ. 31 Թուականս հետեւեալը հետազրած է Ս. Պատրիարք Հօր. «Ցարդիլիի և Ս. Ծնունդի ազներուն առիթ իմ չնորհաւորութիւններս կը մատուցանեմ։ Զարմ օր առաջ Աստուած որ ուրախներէն Սօֆի և Մարի, որոնք կարմիր Մահիկի ընկերութեան կողմէ տարուած էին, առաջնորդարան յանձնուած են։ Պէտութի ճամբով Պոլիս կը ղրկեմ զանոնք։»

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ Պատր. Տէղապահ Տ. Դանիէլ Ծ. Վ. Յակոբեան և Վարչական պատուիրակ Պարգեւ էֆ. Փափազեան չնորհաւորական հեռագիր մը ուղղած են Սմեռն. Ս. Պատրիարք Հօր։

ԱՄԱՆՈՐի առթիւ Իզմիրի, Տիգրանակերտի, Եւդոկիոյ առաջնորդարաններուն, Սուէտվայի հովիւին և Հրէից խոհամազիսին կողմէ չնորհաւորական գրեր հասած են Ազգ. Պատրիարքարան։ Նոյնպէս ներքին գործոց նախարար Թալէաթ պէյ, դատական նախարար Նէճմեաթին մոլլա, կրօնից տեսուչ Պէհչաթին պէյ, պարսկական դեսպանը և Միջազգային Նպաստից Ցանձնաժողովին նախագահ Մր. Բիթ իրենց չնորհաւորական քառթերը զրկած էին. իսկ Հալէպի առաջնորդ Տ. Շահէ Ծ. Վ. ալ այս առթիւ խիստ չնորհալի հեռագիր մը ուղղած է Ս. Պատրիարք Հօր։

ԿԱՂԱՆԴԻ գիչերը Բերայի հայ եւ բիւսաասրդներէն կազմուած խումբ մը որ Պատրիարքարանի պաշտօնական իմումեսչութեամբ յանուն Կիլիկիան որբերուն նպաստահաւաքութեան ելած էր, ոտիկանական միջամտութեամբ արգիլուեցաւ նպաստ հաւաքել, առարկելով որ Պատրիարքարանի առած իմումեսչները չի բաւեր, Բերայի Միութեասրքութեան կողմէ եւս պէտք էր պատուիրութիւն ստանալ։

ԱՄԱՆՈՐի առթիւ երեկ կրօնական և աչխարհական դանազան անձնաւորութիւններ չնորհաւորական այցելութիւն տուին Պատր. փոխանորդ Ս. Հօր։

ՍՏԱՆՆԵՑի առաջնորդ. փոխանորդ եպմ. Նիկողոսեան քհնյ. կը գրէ Պատրիարքարան թէ Տարոնէլի Թաղ. Խորհրդին կողմէ ղրկուած 2 հոգի հանգերձեղէնը ստացուած և յատկացուած է Հաճընի արկածեալներուն։

ՈՐԲԱՆՆԱՄ Ցանձնաժողովը քննելով Գումգափուի «Կիլիկիան Ակումբ»ի ծրագիրը և խորհրդակցութիւնն կատարելով նոյն Ակումբին վաւերացման մասին Վարչութեան կողմէ իրեն յանձնուած հրահանգին վրայ, չտրամադրեցաւ վաւերացնել նոյն ակումբին կազմակերպութիւնը և Գումգափուի Թաղ. Խորհրդին յանձնարարած է որ փոխան նոյն ակումբին, իր հակազդեցութեան առիթ կնկլիկեան որբերու օժանդակ մասնաճիւղ մը կազմէ։

ՈՐԲԱՆՆԱՄ Ցանձնաժողովը կը յայտարարէ թէ՝ Գաղթիւղի մէջ Որբանոցի մը հետեւեալ անդամներով։

Տիկին Ն. Ս. Մանուկեան՝ Առենապետ
Օր. Ա. Պ. Արապեան՝ Գանձապետ
Տիկին Տքթ. Մ. Ցակոբեան՝ Գանձապետ
» Ա. Ա. Հարթնց
» Ն. Գ. Սարգիսեան
» Ֆ. Ն. Օհանեան
Օրդ. Ո. Ադաթօն։

Ցանձնաժողովին կողմէ տարկ եղած քսանակութեամբ նուիրատուներ և ընկալագիր յանձնուած ըլլալով, մասնախումբին պատ. անդամք սկսած են որբերու պաչտպանները գտնել և հանդամանութիւն կատարել ի նպատա կիլիկեան որբոց։

ԴՈՒՄԳԱՓՈՒԻ Հայ Առաջնմասեր Ընկերութեան կողմէ այս գիչեր ժամը 3ին աղչկանց Լուսաւորչեան վարժարանը Ամանորի առիթ արտասովոր լսարան-երեկոյթ մը կազմակերպուած է։ առնախօսութիւն և ճոխ յայտագրով հանդէս։

Մուտքը 1 ղրուչ։

ՍՏԱՅՈՒՆ Նչան Պապիկեան դրատան հետեւեալ երկու նոր հրատարակութիւնները.

Պիլիկեան Արհատիրէ. հեղինակ՝ Սուրբէն Պարթեւեան, պատկերազարդ վիպակ հատոր մը, որ ծանօթ դրագէտ-ին դպրոցէն նկարագրութիւնները կ'ամիսուկ կիլիկեան ահաւոր կոտորածին։ Գինը՝ 5 ղրուչ։

Մեծապատիւ մուրացկաններ, հեղինակ՝ Ց. Ց. Պարոնեան։ Անմահ երգիծաբանին գլուխ գործոցներէն մին որ միչտ հաճոյքով պիտի կարդացուի։ Գինը՝ 6 ղրուչ։

ՆՊԱՍՏԻՑ Միջազգային Ցանձնաժողովս չնորհակալութեամբ ստացաւ Ցակոբկի էֆենտի Գօնտանեանի միջոցաւ 269 տուփ չերամի հունտ հաւաքուած հետեւեալ բարեսէր անձինքներէ, ի նըպաստ Բէյազտի կարօտեալ ազգայնոց։

Ջէնկիլէրէն։— Տէտրք կարապետ Փէչլիվանեան 10 տուփ, Մ. Սէօլէզեան 10, Ռ. Մէսէլեան 5, Ս. Գոճամըշքեան 5, Գ. Փափազեան, Կ. Սչխատորեան 2, Ծ. Խաղուկեան 2, Ց. Ս. Ալաքէլեան 2 = 41 տուփ։

Օրթաքէօյէն։— Ս. Սագաեան 10. Բ. Սահակեան 6, Ծ. Պետրոսեան 5, վ. Թորոսեան 3 = 24 տուփ։

Քէրամէմէն։—Թ. Մանուկեան 10, Ց. Ցովակիմեան 5, Ց. Նիկողոսեան 7, Մխիթեան Կէօքչայեան, Ղասապ Մարգար ագա 5, Ց. Զէնկիլեան 5= 37 տուփ։

Մեծ Նոր գիւղէն։— Մ. Բանանեան 20, Մ. Փափազեան 15, Ա. Գայազեան 10, Ա. Պըչկըճեան 10, Գ. Մըկրտչեան 10, Ց. Թորիկեան 10, Ս. Ամէչեան 10, Տ. Թոփճեան 10, Աւետիս Մարտիկեան 5, Գ. Ասթոնեան 5, Կ. Թավչանճեան 5, Մ. Ամիրեան 5, Ց. Պալճեան 5, Ց. Ղանճեան 5, Ց. Ասթոնեան 5. Մկրտիչ Սապոնճեան 5, Հ. Բաքքեան 5, վ. Օհանեան 5 = 145 տուփ։

Կիւրլէկէն։— Լեւոն Պաքքեան 7, Սրժ. Տ. Տրիխոն քհնյ. 5 = 12 տուփ։

Գասապէն։— Տիկին Մ. Պ. Փափազեան 5, փոքրիկն Ա. Գամպուրեան 5 = 10 տուփ։ Համագումար 269 տուփ։

(Կճիկ)

Ի ՆՊԱՍՏ ՈՐԲԱԽՆԱՄԻ

Կիլիկիոյ Կեդրոնական Որբախնամ Ցանձնաժողովին հետեւեալ նուիրատուութիւնները եղած են 18 Դեկտ.ին 28 Դեկտեմբերի վերջը.

	Լ. ծ/ենն
Մերկերիս Աչուկեան Էվերեկ մէկ որբի տարեկան	500
Ստեփան Իչխանեան Ամասպար մէկ որբի տարեկան	500
Եղբարք Թորոսեան Վիտին 170 ֆրանք	743.75
Յակիկ Պարսեղեան մէկ որբի տարեկան	500
Տիկին Էլիզա Շ. Նոգաչեան մէկ որբի տարեկան	500
Իւսկիւտարի Տիկնոց ընկերութիւն երկու որբ վեցմսեայ	500
Գասր-գիւղի Թազ. Խորհրդոյ միջոցաւ	275
Ցովհաննէս Գարաեան	400
Գառնիկ Տումրեեան	18.50
Գարամանի բարեսէր ազգայինք	300
Սամսթիոյ դպրաց դասը	50
Աբրահամ Կարապետօֆ Վահան	1334.50
Բարեսէր ազգային մը	200
Մկրտիչ Գրիգորեան Պուրսուր	100
Հ. և Ս. Թաթարեան Թոսիա	100
Ցարութիւն Եավրուեան	18.50
Պեշչիք աչբրի Թազ. Խորհուրդ 5 որբի եամսեան	625
Սինեքերիմ Դուկասեան	9.50
Օրթագիւղի Թազ. Խորհրդոյ պանձանակէն	243.50
Ամրահամ Կարապետօֆ Վահան	2187.50
	9105.75

26 Դեկտեմբեր 1909 Պատրիարքարանի միջոցաւ.

Զարկըմըշի ազգայինք	594
Սրեւելեան երկաթուղւոյ պաշտօնեից միութենէն	2830
Թ. Ս. Վահնայ	5700
Նոր Զուղայի ազգայինք	8956
Բաթէրսըմի ազգայինք	1200
Լօրէնս «Ամերիկա» ազգային-ներէ	4168
Տէր և Տիկին Պահարեան	40
Տէր և Տիկին Մելքոնեան	108
Մօթիւայէ եկած դրամ	1140
Զարըճանէլեան	270
Գ. Ալիքսանեանէ	216
Մայր եկեղեցւոյ Դպրաց Դասէն	120
Վերոն Զաքարեանէ	20
Համագումար	25.362

"ԲԻԹԱՆԻԱ"

ԳԱՒԱՌԱԳԱՅԹԵՐԹ

ԱՋԴԱՅԻՆ, ԴՐԱԿԱՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Երէկ, Կազանդին առաջին օրը, լոյս տեսաւ այս տասնօրեայ Թերթը, որ Իշմիրի Նահանգի հայութեան անկիսմեռնակալ օրկանը պիտի ըլլայ և զրասղ տեղական թղթակիցներով։

Տարեկան բաժնեգինն է 20 ղրուչ կամ 5 ֆրանք։ Հասցէ կը փաճառուի 20 վարայի։ Ուղղուին ձրի նմոյշ։

Հասցէ՝
Ցակոբ Ղ. Սարգսեան, Իզմիր

Հեռագրական Բաժին

ՍՕՖԻԱ, Ցնվր. 13.— Ցերքինանա Թագաւոր կէս օրէն ետք հանդիսաւոր ունկնդրութեան ընդունեց աստրեւմահամառ դեսպան Պառոն Կիսքրան, որ մատոյց իր յանձնարարագրերը։ Պառոն Կիսքրա այս առթիւ արտասանած ճառին մէջ ըսաւ թէ Ցրանց Եօղէֆ կայսր ամէն ժամանակ չատ անկեղծ բարեկամական զգացումներ տածած է իրեն նկատմամբ։ Պուլկարիոյ հանդէպ Աբտրարհնդարիոյ տածած անկեղծ բարեկամութենէն ներչնչուելով և իր ստացած հրանտգներուն վրայ, ըսաւ Պառոն Կիսքրա, ամէն ձիդ պիտի թափէ չանկուս համար թագաւորին վրա-տանութիւնը, և ուս ասելի ամրապնդելու համար բարեկամութիւնները որ բարեբախտօրէն հաստատուած են ու չատ ամուր հանգամանք մը ունին այն հատարակաց քաղաքական չահերուն բերմամբ որ գոյութիւն ունին Աւստրահունգարիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ, զոր այնքան վաստատապես կը կառավարէ իր վեհապետին լուսամիտ իմաստութիւնը։ Ցէտոյ Թագաւորը պատասխանելով ըսաւ ի մէջ այլոց. «Երկար տասնէ ի վեր վեհով արդէն լիա նկատմամբ տածուած բարեկամական զգացումները։ Սյսօր լիա ընծայած Ձեր նոր հաւատարիքը Ցեղ կուտայ որ ես ա'լ աւելի հաստատամտութեամբ ընթանամ նոյն ճամբուն մէջ։»

ԲԱՐԻԶ, 13.— Մերակոյան այսօր կատարեց իր դիւանին ընտրութիւնը։ Մ. Տիւպօ վերջնորոշեցաւ նախագահ 259-քուէէն 230 քուէ ստանալով։ Նախորդ գիւանին դրեթէ բոլոր անդամները վերընտրուեցան, մասնաւորապէս չորս դեր-նախագահները, որոնք կը պատկանին ձախակողմին։

—Երեսփ. Ժողովը ընդունեց այլատատութեան նախարարութեան եւմբատագրը։

ՊԵԼԿՐԱՏ, 13.— Պաշտօնաթերթը կը հրատարակէ արքայական հրամանագիր մը, որուն մէջ ըսուած է թէ իրենց խնդրանքը հանգստեան կը կոչուին Ջօր. Նիքօլաիմ Սթէֆանովիչ և հեծելազօրաց գնդապետ Բաուեովիչ։

ԼԻՋՊՈՆ, 13.— Ռիօ Ցանէյրոյէն այստեղ եկած Պրազիլիացի ոստիկան մը կ'ըսէ թէ Բօրթոկալցի Ռոմիրեզ, որուն վրայ կասկած կար թէ Բոդրուկալի Կառթոսի թագաւորին և գահաժառանգ իշխան Լուիի սպանման գործին մասնակից է, ձերբակալուելէ ետք Պրազիլիոյ մայրաքաղաքին մէջ։

ԲՈՍՏՈՆ, 13.— Բանակին մասնակարարական ճիւղին մէջ գործուած զանգուածներուն դատն որ երեք չաբաթէ ի վեր կը կատարուէր տեղւոյս պատերազմական առեչտին առջեւ, վերջացաւ։ Տասն ամբաստանեալները, որոնցմէ երկուքը գեր-զընդապետ և ուիթը սպայ, դատապարտուեցան ատիճանազրկութեան և պատուազրկութեան զրկման, ռմբագործներու յատուկ ջոկատի մը մէջ դրուելու և 170,000 ըուպլի տուգանքի։

ԱԹԵՆՔ, 13.— Լրագիրները կ'ըսեն թէ թագաւորը կիսաքաչծի զօրավարութեան ատեհանի բարձրացուցիր է մէկ քանի գնդապետներ, որոնց մէջ են Դնդ. Զօրպաս, Գունդագնդիսխաս և Լիմպերթիս։

ԼՈՒԹՈՒԻԱ, 13.— Զրոյց տարածուած ըլլալով թէ պատերազմական նախարարութիւնը չէ ուզեր որ Իսքէնտերուն ըլլայ չուկեա Պաշտօնի երկաթուղին, մեծ յուզում տիրեց Լսթիաքիոյ մէջ։ Անմիջապես դիմում եղաւ Հանրօգուտ չնուելութեանց Նախարարութեան և Խորհրդարանին, որպես զի Հալէպէն Լսթիաքիա երկաթուղւոյ մը չինութեան արտօնութիւնն ատուտուի, մանաւանդ որ այսպիսի գիծ մը ռազմական չատ մեծ առաւելութիւններ կ'ընծայէ։

ԹՈՒՆՈՒԻՔ, 13.— Ազրիկան Տրիպոլոյ սահմանագլուխին վրայ զօրագ չարժումը կը չարունակէ։ Զօր. Տըզոթէս, հրամատար Պուէնի հետ ճամբայ եկաւ։ Տէֆիպսթի զօրաց հրամատարութիւնն ատանձնելու համար։

ՎԻԵՆՆԱ, 14.— Թուրքիոնվկլեն յարաբերութեանց մէջ կնճռատութիւններու առաջքն առնելու համար հրեաթի պաշտան տէրութիւնք որոշեցին ազդու գիմում ընել Կրետէի ռուժամիայ կառավարութեան մօտ և յապաղեցնել հեռավոխանական ընդհատութիւնները։

ՈՒՇԻՆԿԴԷՆ, 13.— Երեսփ. ժողովը ընդունեց ոսկեթակոհիներու առուտուրն արգիլելու հանգամանք ուներցող օրինագիծը։

ԼՕՍ ԱՆՁԼԷՍ, 13.— Օդանաւորդ Բօլման իր օդանաւով օդին մէջ բարձրացաւ 1500 մեդր, և այսպէս գերազանցեց յարդ բարձրութեան համար կատարուած բոլոր փորձերը։

ՍԵՒԱՆԻԿ, 13.— Սահմանադիր կոստակցութեան Զէրճօրչէֆ Սգրուժնեցայէն մեկնելու դէպի Լոս, հրամատար Պուէնի հետ ճամբայ եկաւ՝ Տէֆիպսթի զօրաց հրամատարութիւնն ատանձնելու համար։

ՎԻԵՆՆԱ, 14.— Թուրքիոհն

ԹՈՂ ԿԱՐԴԱՆ

ԱՆԱՀՈՐԻ ՀՈՏԸ ՈՒ ՀԱՄԸ ԱՌՆՈՒԱՆ

ՄՕՐԻՒԻ ՁԿԱՆ ԻՒՂ

Huile de Foie de Morue Désodorée

Թէեւ չատեր Մօրիւի ձկան իւղին կազդուրիչ յատկութիւններէն օգտուիլ կ'ուզեն, սակայն անոր անախորժ համին ու հոտին զարհուրելով չեն կրնար գործածել. ուստի այժմ նոր մեթոտով մը իր բաղադրութեան առանց վնասելու, այդ անախորժ հոտը ու համը ջնջուած է, այնպէս որ ամենէն փափուկ ստամոքսներն իսկ կրնան զայն մարսել:

Վստահ ըլլալու համար ամէն ոք կրնայ Դեղարանիս մէջ փորձել:

Կեդրոնատեղին Պոլիս, Պահչէ-Գաբու, Համիտիէ սէպիլի դէմ Աբիկ Իւթիճեան Դեղարանը և Գաղթ-գիւղ օդային կազիէնկերութեան դէմ ՏՐԴԱՏ ԴՐԻԳՈՐԵԱՆ դեղօրէից վաճառատունը:

Պոլսոյ և գաւառներու ամէն հանրածանօթ դեղարաններու մէջ կը գտնուի:

Պոլսոյ մէջ 100 տրամոց չիշեր ֆինգ դրուշի կը ծախուին: 90—49

ՏՈՔԹ. Ս. ԹԷՐԶԵԱՆ

20 տարուան փորձառու բժիշկ եւ Բարիզի հիւանդանոցներու մէջ աշխատած

Մեծ ուշադրութեամբ կը դարմանէ կուրծքի, ստամոքսի, լեարդի և աղեաց հիւանդութիւնները, արանց և կանանց միզային ու ծնողական գործարանաց բորբոքումներ: Հիւանդ աղայց մասնաւոր խնամք կ'ընծայէ: Վիրաբուժական գործողութիւնները կը կատարէ և մանկաբարձութիւն ի գործ կը դնէ:

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն առաւօտ, կէս օր և երեկոյ իր տունը Պէպէք Ճուտաց Նկուղեցւոյ փողոց թիւ 17, ուրիշ ժամեր կը գանուի Արուաճատ Գիւղի նաւահանգստի մօտ դեղարանը: Աղքատները միշտ ձրիապէս կը դարմանէ: 50—45

Banque Russe

POUR LE COMMERCE ETRANGER

ԱՐՏԱՔԻՆ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՓԱՍՏԱՆԱՖԻԿՊ. Ն. ՊՈԼՍՈՑ

ԱՌԺԱՄԵՆԱԾ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԻՔ

Կալաթա, Վոյվոտա փողոց, Ատալէ խան

ՎԵՐՋՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿԻՔ

Կալաթա, Վոյվոտա փողոց
Օսմանեան Կայս. Պանճային դիմաց

ԴՐԱՄԵՆԵԱԿԻՔ Ի ՍՓԱՄՊՈԼ

Սուլթան Համամ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ Ի Ս.ԲԵԴԵՐՍԲՈՒՐԿ

Հիմնուած 1871ին

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 30,000,000 ՐՈՒԲԼԻ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ

Ի Բարիզ, Լոնտոն, Ճենովա

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ Ի ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Ադէլսան, Արխանկէլ, Աստրախան, Բագու, Եկատէրինոսար, Էլիզապէթկրատ, Բէրսօն, Բիւվ, Բօզլօֆ, Բրեմինչուկ, Մոսկուա, Նիքօլայէֆ, Նիժնի-Նովկօրօտ, Նովօրօսիսք, Նիքօլայէֆ, Օռէսա, Օմսք, Բէրմ, Բօլլօվա, Ռիկա, Սարաթօֆ, Սիմֆերոպօլ, Սիմֆերօպօլ, Թոմսք, Թիւմէն, Վէլիքի-Ուսթուգ, Վիաթքա, Վօլոգտա, Վօսնէսէնսք.

Պանքայի և Սակարանի ամէն տեսակ գործառնութիւններ կ'ընէ: Ապրանքի վրայ դրամ փոխ կուտայ: Ցանձն կ'առնէ տպրանքներ ծախել յանձնառուներով:

Նպաստաւոր պայմաններով վարձու կուտայ ՍԷՖԵՒ դրամարկղեր, որոնք ամէն ապահովութիւն կ'ընծայեն:

ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ

ԽՆԱՁՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՇԱՏ ՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՏՈԿՈՍՈՎ

Ա. ԶԱՔԱՐԵԱՆ, Ա. ՔԱՐԱՔԱՇԵԱՆ

ԹԱՐԻԶ

ԱՄԵՆԱՎԵՐՋԻՆ ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՄԲ

ՋԵՌՈՒՑՈՒՄ. ՀՈՂՄԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ. ՋՐՀԱՆՆԵՐ

ԵԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

ՄԻԱԿ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՈՐՇԱԿԱԼ

ՄԻՐԶԱ. ՇԱՀՆԱԶԱՐ

ԵԼԵԿՏՐԱՄԵՔԵՆԱԳԷՏ ՁԱՐՏԱՐԱԳԷՏ

Կիւմիւշլիւ-խան, Թ. 6, Կալաթա

ՕՍՄ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԻՄՆԵԱԼ ՎԱՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ

1892 ՕԳՈՍ. 2/14 ԵՒ 1320 ՍԷՖԱ. 20 ԹՈՒԱԿԻՐ ՖԷՐՄԱՆՈՎ

Դիմել Ընկերութեան կեդր. Գրասենեակը, Գալաթիա Նազլը խան, Հէնթրէ փողոց, թիւ 14, Քօնթինենթալ վաճառատան դիմաց կամ հետեւեալ հասցէներուն:

Պոլիս, մասնաճիւղ Օսմ. կայս. Պանքայի եզերք Ձեմիի հրապարակ:
» Մ. Ի. Սաադ, Շէյխ-իւլ-Իսլամ խան, Պահչէ Գաղթ թիւ 10:
» Ապամի պէյ և Ընկ. Վէզնէճիլեր փողոց:
» Գ. Ս. Այվէօղլու, Էմինէ-էօնիւ Պահչէ Գաղթ, Իզմիր վաղոց:
Գալաղիւղ, Ալէքսանդր Ալէքսիատիս Շուէյգի հրապարակ:
» Մ. Ա. Անդրիա, Մօտա Ճատուէսի.
Գործակալութիւնք Օսմ. դիւաւոր քաղաքաց մէջ:

Պէօյիւքտէրէ, Մ. Ա. Տէմարքի:
Բէյրութ, Մասնաճիւղ Օսմ. Կայս. Պանքայի Մեծ Փողոց:
Շիւյի, Մ. Է. Ռօսթ, Պէօյիւքտէրէ Ճատասի, թիւ 137:
Գալաթիա, Մ. Ա. Բիւրեանց, թիւ 12 Թիւնէլ Խան:
Մեծ Կղզի, Բէօսէլ Էֆ.:
Մարզիվանի, Մ. Ա. Անգէլիաէս. կայսրանի հրապարակ.
Սան Սթէֆանօ, Բիւյեճեան Էֆ.:
Գործակալութիւնք Օսմ. դիւաւոր քաղաքաց մէջ:

Անատոլուի Օսմանեան Երկաթուղի

ԺԱՄԱՆԱԿԱՑՈՑՑ Հայտար-Փաշայի եւ Բենտիկի միջեւ երթեւեկող կառախառնուրդներու

1909 *Սեպտեմբեր* 20 (Ն. Տ.)էն սկսեալ

		Առտու								Ե Ր Թ	Իրիկուն					
Կամուրջ	մ.	11 30	12 32	12 32	2 22	3 05	4 30	5 19	6 43	7 45	8 52	9 53	10 33	11 11	11 58	1 18
Հայտար-Փաշա	ժ.	11 50	12 52	12 52	2 42	3 25	4 50	5 39	7 03	8 05	9 12	10 13	10 53	11 31	12 18	1 38
	մ.	11 54	12 58	1 22	2 50	3 33	4 55	5 47	7 08	8 16	9 16	10 18	10 58	11 36	11 43	12 26	1 43
Գըզըլ Թօփրագ	»	12 02	1 06	— —	2 58	3 40	5 03	5 55	7 16	8 25	9 24	10 26	11 06	— —	11 54	12 34	1 54
Ֆէնէր Եօլու	»	12 05	1 10	1 33	3 01	3 44	5 06	5 58	7 19	8 30	9 28	10 29	11 09	— —	11 54	12 37	1 54
Կէօզ Թէփէ	»	12 09	1 14	— —	3 05	3 48	5 10	6 02	7 23	8 36	9 32	10 33	11 15	— —	11 58	12 41	1 58
Էրէնքէօյ	»	12 14	1 19	1 48	3 10	3 53	5 14	6 06	7 27	8 42	9 36	10 38	11 18	— —	12 01	12 45	2 02
Պօսթանճը	»	12 20	1 25	2 13	3 16	3 59	5 21	6 12	7 33	8 51	9 42	10 46	11 24	11 52		12 51	2 08
Մալթէփէ	»	12 28	1 35	2 17	3 23	4 08	5 29	6 19	7 42	9 04	9 50	10 56	11 31	12 —		1 01	2 16
Գարթալ	»	12 39	1 45	2 27		4 18	5 38		7 52	9 19	10 01	11 06		12 10		1 11	2 26
Բէնտիկ	»	12 46	1 52	2 37		4 25	5 45		7 59	9 29	10 08	11 13		12 16		1 18	2 33

		Առտու								Դ Ա Ր Ձ	Իրիկուն					
Բէնտիկ	մ.	11 41	12 30	1 15	1 55	2 38	— —	3 42	4 54	— —	7 21	8 44	9 50	10 40	— —	— —	12 44
Գարթալ	»	11 48	12 37	1 22	2 02	2 45	— —	3 53	5 01	— —	7 29	8 51	10 02	10 47	— —	— —	12 54
Մալթէփէ	»	11 57	12 46	1 32	2 12	2 55	3 37	4 09	5 10	6 31	7 40	9 01	10 16	10 57	11 44	— —	1 01
Պօսթանճը	»	12 05	12 54	1 40	2 20	3 02	3 45	4 20	5 19	6 39	7 48	9 09	10 27	11 05	11 53	— —	1 09
Էրէնքէօյ	»	12 15	1 03	1 50	2 29	3 12	3 55	4 30	5 28	6 48	7 57	9 19	10 36	11 16	12 03	12 44	1 18
Կէօզթէփէ	»	12 19	1 07	1 54	2 33	3 16	3 59	4 34	5 32	6 52	8 01	9 22	— —	11 20	12 07	12 48	1 22
Ֆէնէր Եօլու	»	12 23	1 12	1 58	2 37	3 20	4 03	4 39	5 36	6 56	8 05	9 27	10 45	11 24	12 11	12 52	1 26
Գըզըլ Թօփրագ	»	12 26	1 15	2 01	2 40	3 23	4 06	4 43	5 39	6 59	8 08	9 30	— —	11 28	12 14	12 55	1 29
Հայտար-Փաշա	ժ.	12 34	1 22	2 09	2 48	3 30	4 14	4 52	5 47	7 07	8 16	9 38	10 54	11 36	12 22	1 03	1 37
	մ.	12 39	1 27	2 14	2 54	3 35	4 19	5 04	5 52	7 12	8 20	9 43	11 15	11 43	12 27	1 08	1 43
Կամուրջ	ժ.	12 59	1 47	2 34	3 14	3 55	4 39	5 24	6 12	7 32	8 40	10 03	11 35	12 03	12 47	1 28	2 03

ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔՍ.

Ա Զ Դ

1896ի 5 % փոխառութեան օսմանեան պարտաթուղթեր ունեցողներուն կը ծանուցուի որ, Ներկայ Ճունվար 1/14էն սկսեալ թիւ 27 կտրոնը, որու վճարօրը այդ թուականին է, պիտի ընդունուի Օսմ. Կայս. Պանքային մէջ, Կալաթա, առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 2, ամէն օր բացի կիրակիէ, և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր:

Ի փոխարէն այդ կտրոններուն, որոնք թուագրեալ ցուցակներով պէտք է ներկայացուին, պիտի արուի սապատիկ մը, որ իր թուականէն տասը օր ետքը պէտք է ներկայացուի վճարուելու համար Կալաթա, Օսմ. Կայս. Պանքային մնաւակին:

Կ. Պոլիս, 3 Ճունվար 1910.

4% Մաքսային օսմանեան պարտաթղթեր ունեցողներուն կը ծանուցուի որ ներկայ Ճունվար 1/14էն սկսեալ թիւ 14 կտրոնը, որու վճարօրը այդ թուականին է, պիտի ընդունուի Օսմ. Կայս. Պանքային մէջ, Կալաթա, առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 2, ամէն օր բացի կիրակիէ, և ուրբաթ օրը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր:

Ի փոխարէն այդ կտրոններուն, որոնք թուագրեալ ցուցակներով պէտք է ներկայացուին, պիտի արուի սապատիկ մը, որ իր թուականէն 10 օր ետքը պէտք է ներկայացուի վճարուելու համար Կալաթա, Օսմ. Կայս. Պանքային մնաւակին:

Կ. Պոլիս, 3 Ճունվար 1910.

1901/են 4% փոխառութեան օսմանեան պարտաթղթեր ունեցողներուն կը ծանուցուի որ, Ներկայ Ճունվար 1/14էն սկսեալ թիւ 9 կտրոնը, որու վճարօրը այդ թուականին է, պիտի ընդունուի Օսմ. Կայս. Պանքային մէջ, Կալաթա, առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 2, ամէն օր բացի կիրակիէ, և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր:

Ի փոխարէն այդ կտրոններուն, որոնք թուագրեալ ցուցակներով պէտք է ներկայացուին, պիտի արուի սապատիկ մը, որ իր թուականէն տասը օր ետքը պէտք է ներկայացուի վճարուելու համար Կալաթա, Օսմ. Կայս. Պանքային մնաւակին:

Կ. Պոլիս, 3 Ճունվար 1910.

1908ի 4% օսմ. փոխառութեան պարտաթղթեր ունեցողներուն կը ծանուցուի որ, Ներկայ Ճունվար 1/14էն սկսեալ թիւ 1 կտրոնը, որու վճարօրը այդ թուականին է, պիտի ընդունուի Օսմ. Կայս. Պանքային մէջ, Կալաթա, առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 2, ամէն օր բացի կիրակիէ, և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր:

Ի փոխարէն այդ կտրոններուն, որոնք թուագրեալ ցուցակներով պէտք է ներկայացուին, պիտի արուի սապատիկ մը, որ իր թուականէն 10 օր ետքը պէտք է ներկայացուի վճարուելու համար Կալաթա, Օսմ. Կայս. Պանքային մնաւակին:

Կ. Պոլիս, 3 Ճունվար 1910.

1904ի 4% սմ. փոխառութեան պարտաթղթեր ունեցողներուն կը ծանուցուի որ, Ներկայ Ճունվար 1/14էն սկսեալ թիւ 7 կտրոնը, որու վճարօրը այդ թուականին է, պիտի ընդունուի Օսմ. Կայս. Պանքային մէջ, Կալաթա, առաւօտեան ժամը 10էն մինչեւ երեկոյեան ժամը 2, ամէն օր բացի կիրակիէ, և ուրբաթ օրերը ժամը 10էն մինչեւ կէս օր:

Ի փոխարէն այդ կտրոններուն, որոնք թուագրեալ ցուցակներով պէտք է ներկայացուին, պիտի արուի սապատիկ մը, որ իր թուականէն 10 օր ետքը պէտք է ներկայացուի վճարուելու համար Կալաթա, Օսմ. Կայս. Պանքային մնաւակին: 12—6

Կ. Պոլիս, 3 Ճունվար 1910.

ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑՆԵՐՈՒՆ

Կը խնդրուի հրատարակութենան համար ղրկուած ձեռագիրները թղթին մէկ երեսը միայն և կարելի եղածին չափ յստակ գրել:

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1831 Մարս 20ի Կայս. Ուխազով արտօնեալ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բեդերսպուրկ

Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսկաա 27

Դրամագլուխ ամբողջովին վճարեալ 10,666,666 Ռ.
Երաշխաւորութեան գումար ունելի եան 187,322,000 »
1907ի հասոյթ 83,232,000 »
1881էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է 581,115,000 »

Ընկերութիւնը չատ նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ հրդեհի, ծովային վաճառքներու և ամէն տեսակ արկածներու դէմ, կեանքի բազմազան թոշիֆներ ամրագրելի և բոլիսներու անհամեմատ, անհաչափ պայմաններ:— Նաև, երկաթուղիով և չոդենաւով ճամբորդութենան արկածներու և նոյն իսկ ապակիներու դէմ ապահովագրութիւններ: Դիմել Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին, Ազաբեան խան, Վոյվոտա փողոց, Գալաթիա,

Պոլսոյ Գործակ. Ասլիր էֆ. փողոց, Տիլբիլ Ջամէ Խան, թիւ 26, Դ. ԱՐԱԳԵԱՆ Տնօրէն Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին

Ա. ՀԻՒՐՄՈՒԶ

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ՁՈՒԼԱՐԱՆ

ՏՊԱԳՐԱԿԱՆ ՏԱՌԵՐՈՒ

ԳՐԻԳՈՐ ՌԱՓԱՅԷԼԵԱՆ

ՊԱՊԸ ԱԼԻ, ՁԸՂԱԼ ՕՂԼՈՒ ԵՕՓՈՒՇՈՒ, Կ. ՊՈԼԻՍ

Երեսուներինգ տարիներէ ի վեր հիմնուած այս Ձուլարանը վերջերս Եւրոպական կատարելագործուած նոր մեքենաներ բերած է եւ պատրաստ է, առաջուան պէս, Հայերէն, Թուրքերէն, Յունարէն, Բուլկարերէն և Ասպիսերէն տառեր ձուլել: Ձոխ տեսակ մասնաւորապէս Հայերէն տառերու: Ձուլարանիս սեփականութիւնն է ճաճիկ Ասամեանի փորագրած կաղապարները՝ Ասամեան գեղեցիկ տառերու համար: Ձոխ տեսակ նոյնպէս եւ Թուրքերէնի, ինչպէս նաեւ մասնաւոր տառեր Ասպերէնի եւ Պարսկերէնի համար:

Տառերու բաղադրութեան եւ պատրաստութեան համար մեծ խնամք կը տարուի: Տոկունութիւնն ու գեղեցկութիւնը երաշխաւորուած:

Բացի տարիէ ի վեր Ձուլարանս մասնաճիւղ մըն ալ Գանիրէի մէջ ունի, որ բացի Եգիպտոսի՝ գործառնութեան մէջ է Թունուզի, Պարսկաստանի եւ Հնդկաստանի հետ:

Գաւառներէն յանձնարարութիւններ կ'ընդունուին եւ կը կատարուին խնամքով:

Փոխադրոցներուն տառացուցակներ կը ղրկուին:

ԽՈՍՏ ԶՍՓՈՒԻՄ ԳԻՆԵՐ

☞ Քիչ օրեն նոյնպարակ պիտի երեւի նաեւ բոլորովին նոր տեսակ կաղապարներու վրայ ձուլուած 16 փունթօ թուրքերէն գեղեցիկ տառեր:

☞ Երկար տարիներէ ի վեր սոյն Ձուլարանին պատասխանութեան մէջ գտնուող հաչիկ աղա Ագթէրեան (Պապա Խաչիկ) այլեւս սոյն գործատուութեան մէջ չի ծառայեր: 50—50

ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՑՑ

1910 ՏԱՐՒՈՑ

Մ. Փ. Ագգ. Հիւանդանոցիս անպատճառ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՑՑը տրամադրուած է ըստ սովորութեան չափահաս պարտատէրերուն, և կը վաճառուի Հիւանդանոցիս Գրասենեակը և բոլոր գրավաճառաց քով, գին տասը ղրուշ: (Կնիք)

ՕՐԻՒԼ ՁԱՆԿ

Ա. ՔԷՕՄԻՒՐՃԵԱՆ, ՍԱՄՍՈՆ

Մեր մեծ պատրաստին վրայ նոր կատարուած ուղղագրութեան գոհունակութեամբ ետաշխատուած է:

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՇԱՀՆԱԶԱՐ

«ՀԱՅՐԵՆԻՔ»ի ԹՈՒՐԹՈՆԸ (56)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

Անժ փիթուի

ՔՕ.

ԵՌԱՆԿԻՒՆԸ

Բայց ճիշդ այն րոպէին որ Տոքթորը վար կ'իջնէր ոտնպռւէն, ուսկից վեր ելեր էր Ժիլպէլի օգնութեան հասնելու համար, կամարին տակ խուժող ամբոխը սկսաւ դուրս հլլել:

Այս մարդկային հեղեղին մէջտեղ մարդ մը կար, որ կը տապլպկէր:

—Բալէ-Ռուայա՛լ, Բալէ-Ռուայա՛լ, կը գոչէր խուժանը:

—Այո՛, բ՛րեկամներս, այո՛, ապրնիւ բարեկամներս, Բալէ-Ռուայալ եբ-թանք, կ'բսէր այդ մարդն ալ:

Եւ կը քշուէր դէպի գետը, իրեն թէ այդ մարդկային հոսանքը ուզած ըլլար վճռքը չէ թէ Բալէ-Ռուայալ տանիլ, այլ դէպի գետ քշել:

—Ո՛հ, գոչեց Ժիլպէր, ան՛ա մկին ալ զոր պիտի խոպնանին. չանանք պահնէ ատ ազատել:

Բայց հազիւ թէ այս խօսքերը բան էր, առջեւնակի հարուած մը լսուեցաւ և ապ ֆլէհոլ անհրեւոյթ եղաւ ծուխին մէջ:

Ժիլպէր, զերադոյն ցասումի չարժուժումով մը, երկու ձեռքերովը աչքերը գոցեց. կ'անիծէր ժողովուրդը որ, այնքան մեծ ըլլալով հանդերձ, մաքուր մնալու պէտք եղած քաջութիւնը չուներ և որ իր յալմանակը կ'աղտարեր երբեակ մարդասպանութեամբ մը:

Ցետոյ, երբ ձեռքերը աչքերէն վար առաւ, երեք դլուխ տեսաւ երեք նիզակի ծայր անցած:

Առաջինը Ֆլէհոլի գլուխն էր, երկրորդը ապ Լօմի և երրորդը ապ Լօնէյի:

Մէկը Բաղաքպահապանի սանդուխին վրայ, միւսը Թիլսըբանարդի վտղոյին մէջտեղ և երրորդը Բէլլթիթի գետափին վրայ:

Այդ գլուխները իրենց դիրքովը ռանկիւն մը կը ձեւացնէին:

—Ո՛հ, Պալամօ՛, Պալամօ՛, մըրմնջեց Տոքթորը հառաչելով, Ալպատուէնը այս տեսակ եանկիւնով մըն է որ կը խորշդանուի:

Ու վանդրի վտղոյն փախաւ՝ եւ տեսէն տանելով Պիլօն ու Փիթուն:

Թ.

ՍԷՊԱՍՔԻԷՆ ԺԻԼՊԷՐ

Տոքթորը Բլանշ-Մխրէ վտղոյն անկիւնը կառք մը տեսնելով՝ նշան ըրաւ որ կենայ, ու մէջը մտաւ:

Պիլօ և Փիթու ալ անոր քով նըստան:

—Լաւի լը Կրան վարժարանը գէ՛, բսաւ Ժիլպէր ու քաշուեցաւ կառքին խորը՝ անձնատուր եղած խորհուկի մըտասպառնութեան մը, զոր յարդեցին Պիլօ և Փիթու:

Բօնթ-օ-Շանժ կամուրջէն անցան, մտան Սիթէ վտղոյն ու Սէն-Ժաք վտղոյը և հասան Լաւի լը Կրան վարժարանը:

Ամբողջ Բարիզ ցնցուեր էր: Դէպքերու լուրը ամէն կողմ տարածուած էր. կրնվի մէջ տեղի ունեցող մարդասպանութիւններու աղմուկը կը խառնուէր Պաթիլլի տեսարանի փառաւոր պատմութեան. մարքիզ զգացած զանազան տարաորութիւնները կը ցոլանային դէմքերու վրայ —հոդնի վայլակներ որ դուբսէն կը տեսնուէին:

Ժիլպէր ամենուն դուրս չէր նայած, Ժիլպէր լաւ մը չէր արտասանած: Ժողովրդական ցասկերուն մէջ մշտ ծաղրելի կողմ մը կայ և Ժիլպէր կը տեսնէր որ այն կողմերը իր չպղտանակը չատ մեծ էր:

Ցետոյ կարծես լրմն այնպէս կուգար որ այդ նմանուած արիւնէն քանի մը կաթիլ ալ իր վրայ կը ժայթքէր, թէև ինքը ձեռքին եկածն լրիւ էր ատար առաջքը առնելու համար:

Տոքթորը վարժարանին դրան առջեւ կանգնեցաւ իջաւ և Պիլօյի նշան ըրաւ որ հետը դայ:

Իսկ Փիթու կառքին մէջ մնաց:

Սէպաստիէն տակաւին դարմանատունն էր. վարժարանին տնօրէնը, Տոքթ. Ժիլպէրի դասընկեր իմանալուն պէս, ինքն անձամբ ներս մտցուց զայն:

Պիլօ որ, թէև չատ դիտող չէր, լաւ կը ճանչնար հօրն ու զաւկին նըկարագիրը, Պիլօ ուշի ուշով դիտեց իր աչքին առջեւ տեղի ունեցող տեսարանը:

Այս տղան յուսահատութեան տանն ո՛րքան որ տկար, դիւբագրգիռ ու ջղային էր, ուրախութեան տանն այնքան հանդարտ ու ինքզինքին տէր կ'երեւնար:

Երբ հայրը տեսաւ՝ ժպտունցաւ և լեզուն բռնեցաւ. թեթև դող մը անցաւ չրթունքներուն վրայէն:

Ցետոյ դնաց Ժիլպէրի վիզը ուեցաւ ուրախութենան մկակ ճիչով մը, որ ցաւի ճիչի մը կը նմանէր և լուռ ու մունջ սեղմից զայն թեւերուն մէջ:

Տոքթորը միեւնոյն լռութեամբ պատասխանեց այս լուռ դիրկընդխառնութեան: Միայն թէ, զանակը համբուրելէ առքը, աւելի ուժուր քան թէ ուրախ ժպտով մը անոր երեսը նայեցաւ:

Եթէ Պիլօյի տեղ ուեւէլ վարպետ դիտող մը ըլլար, ինքնիրեն պիտի խորհէր որ այս մարդուն և այս տղուն միջև կա՛մ ոճիր մը և կա՛մ դժբաղդաբեթիւն մը կար:

Տղան Պիլօյի նկատմամբ այնքան զգուշաւոր չեղաւ: Երբ կարող եղաւ չուրջը նայելու, վառն դի ուշի բերան հայրը գրաւած էր իր ամբողջ ուշադրութիւնը, վազից բարի ապրակապատնին քով և թեւերը անոր վիզը նետեց՝ ըսելով.

—Դուք աղնիւ մարդ մըն էք, պարոն Պիլօ, ինձի ուուած խոստումիդ պահեցիք, չնորհակալ եմ:

—Ո՛հ, ո՛հ, բսաւ Պիլօ, հաւատացէք որ դիւրին չեղաւ, պարոն Սէպաստիէնն. ձեր հայրը ուղիկ մը բանտարկուած էր և վնասը ապաքինելու համար հարկ եղաւ բաւական ընծաներ պատճառել:

—Սէպաստիէ՛ն, հարցուց Տոքթորը ուեսակ մը սիրտ հասնելով, ուսուցչուհիդ ուե՞ղն է:

—Այո՛, հա՛յր, պատասխանեց երիտասարդը, թէև վիս դարմանատունը կը գտնէք:

Ժիլպէր ժպտեցաւ:

—Դիտեմ թէ ինչո՛ւ հան կը գըտնուիք:

Տղան ալ ժպտեցաւ:

—Հոս բանի մը կարօտութիւն չունիք, հարցուց Տոքթորը:

—Ամենուբն, ձեր չնորհիւ:

—Ուրեմն, սիրելի գաւակս, դարձեալ մի՛ուեղոյն յանձնարարութիւնը պիտի ընեմ ձեզ, նոյն և միակ յանձնարարութիւն մը. աչխատեցէ՛ք:

—Այո՛, հա՛յր:

—Գիտեմ որ այս բառը ձեզի համար անիմաստ ու միօրինակ բառ մը չէ. և թէ այդպէս ըլլալը չկրնայի՝ մեյ մըն ալ չէի ըսեր:

—Հայր, այդ մասին ինձի չկրնար պատասխանել ըսաւ Սէպաստիէն, այլ միւ պատուական անօրէնին՝ պարոն Պէրարիէի:

Տոքթորը դարձաւ պարոն Պէրարիէի կողմը, որ նշան ըրաւ թէ երկու խօսք ունի իրեն ըսելիք:

—Սպասեցէ՛ք, Սէպաստիէն, ըսաւ Տոքթորը:

Տ. անօրէնին մօտեցաւ:

—Պարո՛ն, հարցուց Սէպաստիէն սըրտառնջութեամբ, արդեօք Փիթուին փորձա՞նք մը պատահեցաւ: Թերեւ ուրան ինչո՛ւ ձեղի հետ չէ:

—Երան ուէնկ կառքին մէջն է:

(Շարունակելի)